

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 652

гр. Ловеч, 14.10.2021 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ЛОВЕЧ, III СЪСТАВ в закрито заседание на четиринадесети октомври, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: **ЕВГЕНИЯ ПАВЛОВА**

Членове: **ПЛАМЕН ПЕНОВ**
РАДОСЛАВ АНГЕЛОВ

като разгледа докладваното от **РАДОСЛАВ АНГЕЛОВ** Въззивно частно гражданско дело № 20214300500424 по описа за 2021 година

- за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 413, ал. 2 във вр. с чл. 279 във вр. с чл. 274 и сл. от ГПК.

Производството е обазувано по частна жалба с вх.№ 2757/17.08.2021г. от **„АГЕНЦИЯ ЗА СЪБИРАНЕ НА ВЗЕМАНИЯ“ ЕАД**, ЕИК 203670940, със седалище и адрес на управление: гр.София, бул. „Д-р Петър Дертлиев“ № 25, офис сграда Лабиринт, ет.2, офис 4, представлявано от изпълнителния директор ЮЛ. ЮРГ., чрез процесуален представител юрисконсулт КР. М. срещу **РАЗПОРЕЖДАНЕ** № 439/28.07.2021г. по ч.гр.д. 20214340100644, 3 състав по описа на РС – Т., **в частта**, с която заповедният съд **е отхвърлил заявление за издаване заповед за изпълнение на „Агенция за събиране на вземанията“ ЕАД срещу М. Н. Г., с постоянен и настоящ адрес: гр.Т., ул. „С.В.“, № 134, ЕГН ***** за сумите: 774,00 (седемстотин седемдесет и четири лева) лева**, представляваща сума за допълнителни услуги по договор за допълнителни услуги за периода 04.03.2019г. (падеж на първата погасителна вноски) до 23.12.2019г. (падеж на последната погасителна вноски), **2128,50 (две хиляди сто двадесет и осем лева и петдесет стотинки)**

лева, застрахователна премия по договор за допълнителни услуги за периода от 04.03.2019г. (падеж на първата погасителна вноска) до 23.12.2019г. (падеж на последната погасителна вноска), **252,35 (двеста петдесет и два лева и тридесет и пет стотинки)** лева, представляваща лихва за забава по договор за допълнителни услуги, считано от 05.03.2019г. до 26.07.2021г. (дата на подаване на заявлението), поради противоречие със закона.

Заявителят основава доводите си за необоснованост на изводите и противоречие на разпореждането със закона с извода на заповедния съд за липса на валидно договаряне на основанието за вземанията. Сочи, че потребителят е поискал да се ползва от допълнителен пакет услуги, предложени му отделно и независимо от основния потребителски кредит, като това договаряне не е било наложено на кредитополучателя като задължително условие за предоставяне на кредита. избрано е свободно и отразява интереса на потребителя срещу възнаграждение да получи от кредитора дейностите по удобно обслужване, предвидено чрез услугите в пакета, включващ инкасиране от дома и в офиси на кредитора, предоговаряне на условия и освобождаване от кратка забава, както и безвъзмездно допълнително финансиране на средства, необходими за внасяне на застрахователна премия по сключена с посредничество на кредитора застраховка. Поради самостоятелния характер и на двете допълнителни услуги, според жалбоподателя, цената им неправилно е възприета като елемент от общата стойност на кредитирането и съответно изводът, че уговарянето им противоречи на закона и поставя потребителя в неравноправно положение спрямо кредитора е необоснован и е опорочил преценката за основателност на заявлението.

Позовава се на полезното за потребителя покритие на риска от финансови загуби при съответно уговорените в застраховката неблагоприятни събития, пораждащи финансови затруднения по обслужване на кредит и нареждането му нуждата за това покритие сума да бъде финансирана така, че да формира стойността на отпуснатия кредит.

В жалбата се излагат правни мотиви, че отпуснатите допълнителни услуги Пакет „Комфот“ и Застраховка „Защита“ не са елемент от съществото съдържание на договора с оглед забраната на чл.10а, ал.2 ЗПК като твърди, че

договорът за застраховка, чиито престации не са свързани с усвояването и управлението на кредита. Твърди се, че тъй като сключването на договорите за допълнителни услуги не е предпоставка за отпускане на кредита, размерът на претендираните суми не е включен в размера на ГПР и така не оскъпява кредита, с което оспорва изводът на заповедния съд като неправилен, че със сключването на пакети от допълнителни услуги се цели да се изведат разходите от ГПР под формата на друг правнорегламентиран способ – допълнителен договор. Излага мотиви, че застраховката има различен предмет от потребителското кредитиране, с оглед двата закона КЗ и ЗПК, поради което счита, че кредиторът не може да влияе на условията по договора за застраховка и поради това не може да бъде прието, че този пакет допълнително оскъпява кредита. Отделно твърди, че заповедното производство е уредено като безспорно, не е исково, не е състезателно, не е двустранно като заявителят винаги може да инициира исково производство, както и длъжникът може да предяви възражение за защита на свои права или дали признава вземанията на кредитора, с което се цели да се облекчи съдебното събиране на вземания. Моли разпореждането, с което искането за издаване на заповедта е отказано да бъде отменено и вместо него въззивният съд да постанови издаване на заповед и за заявените като цена на допълнителна услуга и разсрочени вноски за финансираната застрахователна премия и пакет допълнителни услуги „Комфорт“ ведно с акцесорното вземане за лихва за забава по последния пакет. Претендира разноски, направени в заповедното и в настоящето производство.

Насрещна страна не се конституира в настоящото производство (чл.413, ал.2 ГПК)

Окръжен съд – Ловеч, с оглед наведените оплаквания и представените пред първоинстанционния съд доказателства, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Жалбата е подадена в законоустановения едноседмичен срок (17.08.2021, л.9), считано от уведомяването на заявителя за постановия частичен отказ (12.08.2021г., л.25-26 от първоинстанционното производство). Изявлението за сезиране на въззивен съд е на надлежна страна – заявител срещу подлежащо на обжалване разпореждане и производството

по жалбата е допустимо, на осн. Чл. 274, ал.1 ГПК. Авансово дължимата такса в минимален размер е внесена (л.8).

Производството е образувано по молба на заявителя срещу физическо лице – потребител с настоящ адрес в седалище на сезирания съд. Компетентният районен съд е сезиран с формуляр по чл.410 ГПК. Съответно на това сезиране разпореждането на първоинстанционния съд кореспондира на акт по чл.412 ГПК. и е действително (ПП1/53г., ПП 1/80г.)

Обжалваният съдебен акт е постановен по заявление, в което се претендира сборна претенция на цесионер, придобил права на заемодател, начислени като парични задължения на потребител по договор за заем и договор за допълнителни услуги към заем CrediHome № 1191-10194765/15.01.19г., като допълнително пред въззивния съд е посочена и застрахователна полица на кредитополучателя по застраховка „Защита“ № МС320141191-10194765, сключена с „УНИКА Живот“ АД. Предмет на контрол е само отказът за сумите от 774.00, посочена като цена на пакета услуги „Комфорт“, 2128.50, разсрочена застрахователна премия, платена еднократно за сметка на застраховащ се с посредничество на кредитора клиент, както и 252.35, мораторна лихва за забава по пакета „Комфорт“.

Твърденията на заявителя достатъчно индивидуализират вземането за цената на пакета „Комфорт“, договорен като престация в полза на заемател, получил основното си кредитира като физическо лице – потребител (изрично договарянето на заема е подчинено на изискванията на ЗПК в подписаните между страните документи, представени от заявителя). В заявлението застрахователната премия е уточнена като част от втора допълнителна услуга по договаряне на застраховката „Защита“ същата покрива задължението на заемателя към заемодателя за главното парично задължение по договора за заем на CrediHome № 1191-10194765/15.01.2015. Затова и в тази част вземането следва да се преценява като основано на това съглашение, а не на застрахователния договор, представен пред заповедния съд.

Договорното ползване на пакета от допълнителни услуги в полза на кредитополучателя, съдът преценява като съобразява особените правила, ограничаващи договорната свобода при кредитира на потребителя. Това ангажира съда с преценка на валидността на уговорките, пораждащи всяка от

отделните задължения (чл.411, ал.2, т.2 и 3 ГПК). Естеството на потребителската закрила (независимо дали общата по ЗЗП или предвидена в други специални закони) налага тя да бъде осигурена от съда служебно в полза на лице, което без изрични указания би пропуснало да се защити.

В конкретния случай съдът е отказал издаването на заповедта за вземанията, породени от договарянето на допълнителни услуги, попадащи в хипотези на ограничения за кредитора, според приложими императивни правила, изключващи безспорен характер на дълга и налага състезателно производство.

По отношение на визираното основание за отказ нарушение на забраната за договаряне на възнаграждението за пакета „Комфорт“, съдът констатира, че предметът на тези обявени като допълнителни услуги е непосредствено свързан със самия кредит, тъй като в резултат на осигуряването им от кредитора, потребителят придобива права да бъде обслужван на каса или чрез посещения в дома за инкасиране на вноски в брой (т.1,2 и 3 от пакета) и да иска изменение на условията или разсрочване (т.4 от пакета). Така определен този предмет категорично изключва самостоятелния характер на съглашението, тъй като услугите не могат да се ползват от клиента, извън основния кредитен договор. Доводите на жалбоподателя относно обособяването на тази престация като отделна услуга, отличаваща се от типичната престация на кредитор, предоставящ за ползване кредит по погасителен план са изцяло необосновани. Напротив, първата група несъмнено включват дейности по обслужване на кредита, а чл.10, ал.2 ЗПК забранява договаряне, което позволява получаването на отделни възнаграждения на кредитора по основния договор и покрити от уговорена лихва. Втората група изобщо не съответства на допълнително благо, предоставено на клиента, тъй като принципното изменение на който и да е от елементите по договора, изисква насрещно съгласие на кредитора, а допълнително възнаграждение не се свързва с някаква сигурност за параметрите на това очаквано съгласие или условия, които ще го изместят в полза на престиращия допълнителната цена потребител. Затова и в тази част липсва основание за договарянето. Третата част обаче предвижда освобождаване от наказателна лихва за просрочие при забава до 15 дни (т.5 от пакета). Тази уговорка на пръв поглед облекчава кредитополучателя, но по

същество представлява договаряне на предварително плащане на цена за компенсиране на кратка забава, което като резултат съвпада с мораторна неустойка, лимитирана до 15 дни закъснение. От една страна този тип съглашения изрично са забранени в чл.33, ал.1 ЗПК, а от друга страна като цена на допълнителна услуга позволява да бъде получена от кредитора винаги, дори и ако забава изобщо не бъде допусната. Затова тази част от пакета освен, че заобикаля законова забрана и затова не може да е действителна, то едновременно с това поражда обосновано съмнение за неправомерност като възлага на потребителя тежест без насрещна престация и така попада в ограниченията на най-общата императивна закрила (чл.146, ал.1 вр. чл.143, ал.1 ЗЗП). В заключение, въззивният съд изцяло споделя мотивите на първата инстанция относно основанията за вземането за цената на пакета допълнителни услуги „Комфорт“ на недействително поради противоречие със специален закон, евентуално неправомерно договорено с потребител, основание. По тази причина настоящият съд счита, че следва да се отхвърли претендираното акцесорно на вземане лихва за забава по задължението от пакета „Комфорт“. След като самото вземане по допълнителния пакет противоречи на закона и съдържа неправомерни клаузи, то и акцесорното вземане следва да се отхвърли като такова.

По отношение на вземането за застрахователните премии, съдът преценява, че то е поето като обявено на потребителя за безвъзмездно финансиране на покупка на застрахователна услуга, съпътстваща потребителския кредит. Същевременно, самото застраховане е предложено на клиента чрез самия кредитор и то като представител на застрахователя, а предмет на застраховането, според представеното пред въззивния съд полица е финансовия риск на кредитора, посочен като ползващо се от застраховката лице. Съответно в искането за допълнителни услуги застрахователят се в полза на кредитора потребител е възложил договарянето на параметрите на своето задължение на доставчика на финансовата услуга и е приел обвързване със специални условия, отклоняващи се от общата практика на застрахователя. Посредничеството на страна на застрахователя изрично и посочено в подписаната от потребителя полица, където „МИКРОКРЕДИТ“ АД е вписано като независим агент – посредник. Явно е, че едно и също лице е действало и като довереник (според възлагането уговорено като поискана допълнителна

услуга) на застрахователя се, така и като довереник на застрахователя, а подобно двойно представителство не се допуска, както от общите правила (чл.38, ал.1 ЗЗД), така и от специфична уредба на посредничеството в застраховането (чл.27 КЗ). Като съобразява, че в конкретния случай агентът е предлагал застраховка в която самият той е ползващо се лице и то срещу цена, която значително надхвърля обичайната за този тип рискове, като надхвърля 70% от застрахователната сума, съдът преценява, че е налице основателно съмнение за злоупотреба на довереника при предлагането на тези застрахователни условия като подходящи за интересите на застрахователя се кредитополучател, поискал тази допълнителна услуга към кредита. С това застраховане практическото покритие от застрахователя риск (неизпълнение на кредитополучателя поради смърт или загуба на доход при внезапна неработоспособност) се прехвърля върху самия застраховател, заплащащ като авансова еднократна премия почти цялата застрахователна сума. Това договаряне е неравноправна клауза по смисъла на чл.143 ал.2 т.18 от ЗЗПотр. В този смисъл не може да се приеме, че дори и да е била фактически изплатена на застрахователя, така договорената от негово име премия е породила валидно задължение за възстановяването ѝ като авансов разход по изпълнение на валидно възложен от застрахователя мандат (като част от допълнителна услуга, съпътстваща потребителското кредитиране).

Освен това, твърденията на заявителя достатъчно индивидуализират тези части от вземанията, предмет на настоящото производство като част от съществената престация по договора за потребителски кредит. Позоваването на отделното договаряне на застраховките не може да промени квалификацията на основанието и за тези части от дълга, търсени несъмнено като ГЛАВНИЦА, а не като възнаграждения за допълнително предоставяне услуги, различно от основното ползвано от кредитополучателя благо, поради което в случая правилата на чл.10а ЗПК отнасящи се уговорките за допълнителни възнаграждения в полза на доставчик, предоставящ потребителски кредит на гражданин не могат да намерят директно приложение. Затова и преценката на обосноваността на правата на доставчика на потребителско кредитиране следва да се извърши само въз основа на съдържанието на сделката, документирана като договор за потребителски кредит (общо 6 номерирани и подписани от потребителя страници).

Преценката от външна страна на този документ, извършено от въззивния съд не води до съмнение за недействителност поради липса на форма.

Ангажирането на отговорност на потребителя обаче налага допълнителна проверка на съдържанието на тази сделка, по арг. Чл.411, ал.2, т.3 ГПК, като в предметния обхват на контрола за гарантиране на права на потребителите попадат не само най-общите закрилни норми на ЗЗП, но е специфични изисквания за минимално необходимо поведение на договарящи и съдържание на обвързващи клаузи и типични проявни форми на злоупотреби с договорната свобода, чиято потенциална опасност е толкова висока, че законодателят ги е забранил изрично със специални правила, каквито са императивните изисквания и забрани по ЗПК.

На първо място, както самия заявител е конкретизирал, макар да е предлагал и сключил само договор за потребителски кредитиране в размер на 3 000 лева, са посочени множество услуги със самостоятелни цени. Същевременно като начин на усвояване на размер на кредита е уговорено изплащане на заема, а само в случай на договорена в хода на преддоговорните отношения допълнителна сделка и изплащане на дължими от потребителя суми на застраховател или посредник. Така уговореното съдържание само формално съответства на изискванията по чл.11, ал.1, т.7 и 8 ЗПК. Съставът на въззивния съд констатира, че при този начин на обявяване на съществената престация на потребителя, определяща не само търсеното от него благо като непосредствената цел на финансовата услуга (предоставяне на заем), но и допълнително завишената финансова тежест, която следва да понесе за това придобиване, съществува голяма вероятност потребителят да не е в състояние да възприеме в цялост последиците от множеството изявления, които е направил в хода на преговорите, довършени с приложените документи.

За всяка сделка, при която тече договаряне между естествено неравнопоставени субекти, добросъвестността изисква от доставчика, специализиран както на пазара на кредитирането, така и в застрахователната услуга, като посредник на конкретен застраховател, да разясни и предложи съдържания на клаузи разбираеми за потребител, встъпващ в договора без предварителна подготовка за сделка, различна от текущата му нужда от

конкретната стока. Затова при „добавяне“ към главница на допълнителни суми, които не са договорени като цена на допълнителни услуги, а именно като част от основна усвоена по кредита главница, законосъобразното договаряне изисква и промяна на целта на кредита, отпуснат вече не само за покупка на стока, но и на покупка на три други самостоятелно договорени от потребителя услуги. Само тогава клиентът ще е в състояние да възприеме, че незадължителните застраховки, които кредиторът му е предложил без да изисква от него пряко плащане, не са му предоставени безвъзмездно, а на определена цена, която не само оскъпява предоставеният заем с размера на лихвения процент върху тази цена, но и с „добавена“ и също олихвяема стойност възлизаща на 100% от цената на заема.

В тази връзка въззивният съд отчита и доводите на жалбоподателя, основани на самата характеристика на отношенията по предлагане на този клиент на застрахователна сделка, изявеното от него съгласие с условията по нея и съдържанието на полезното за потребителя покритие на определени рискове като обстоятелства които имат преюдициално значение за водения преговорен процес на предлагане на основната услуга от специализирания търговец, който е запознавал потенциалния си клиент не само с условията по кредитирането (посочена като главна цел на договора в чл. 2), но е действал и като агент на застраховател, с който е бил вече обвързан с рамково съглашение за покритие на финансов риск като обезпечение в кредитодателя, за сметка на застраховани нейни клиенти. При такова договаряне на застраховката се поражда съмнение, че съвпадението в личността на преговарящия не позволява на потребителя да разграничи ясно различните по предмет договори, с които се обвързва и действително да възприеме застраховането като допълнение, което макар и да не е било непосредствено търсено, е съответно на осъзнат конкретен друг индивидуален негов имуществен интерес извън несъмнено търсеното придобиване на заем. Съмнението се поражда както от вида на застраховката (обезпечение в полза на кредитор) така и от предлагането ѝ в пакет от предварително комбинирани от ползващия се кредитор като застраховащ и посредник на застрахователя продукти за покритие на рискове, които се дублират в частите, уреждащи плащания на застрахователни суми на застрахован потребител с частите, предвиждащи плащане на дълга по кредита пряко на застрахователя, както и

оглед на обусловеността на застрахователното покритие от налична към момента на договарянето трудова заетост.

Макар всяко от уговореното допълнителни възнаграждения да е добавено по отделно към основния размер на заема, този начин на уговаряне не може да се изключи от контрола на съда като елемент от същественото съдържание, за което страните се договарят индивидуално, доколкото не е формулиран ясно и разбираемо не само от граматическа гледна точка, но и по начин, позволяващ на клиента да осъзнае действително произтичащите за него икономически последици от съгласието му да бъде застрахован от кредитора си (по аргументи, изложени по сходен въпрос в дело **С-94/14**, както и принципно разрешение на въпросите за критериите за отграничаване на основен от допълнителния предмет на договаряне в съединени дела **С-224/19** и **С-259/19**).

Липсата на яснота по основния предмет на сделката затруднява и преценката за надлежно оповестяване на ГПР, като основен показател за ориентация на клиента в избора му на конкурентен пазар на кредитни услуги, като в тази насока също се пораждат съмнения за съответствие на съдържанието на договора с изискване на чл.19, ал.4 ЗПК.

В заключение и за това вземане съдът възприема крайния извод на първата инстанция за основание и на това вземане на клауза, договорена в отклонение от законови забрани, евентуално обусловена от неравноправно договаряне на застрахователната услуга.

Заявлението на такива задължения като безспорни несъмнено противоречи на закона (схващан в най-общия му смисъл на съвместимост на последиците на сделката с обществения ред на правовата държава) и гаранциите срещу нарушения на правата на потребителите (възприемани като императивни норми в публичен интерес от същия най-висш порядък) и съответно се санкционира по чл.411, ал.2, т.2-3 ГПК. Така мотивираният отказ е основание за трансформиране на искането на кредитора в защита по общия ред (чл.415, ал.1, т.3 ГПК), за да бъде установено без съмнение валидността на клаузите, ползващи кредитора, с участието на надлежно информирания за правата си потребител. Поради пълно съвпадащи на мотиви на обжалваното разпореждане, актът в обжалваната част следва да се

потвърди.

Разноски във въззивното производство по неоснователна жалба не се определят.

По тези съображения и на осн. Чл.278 ГПК, съставът на ОС – Ловеч

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА разпореждане № 439/28.07.2021г. по ч.гр.д. № 644/2021 по описа на РС – гр.Т., , **в частта**, с която заповедният съд **е отхвърлил заявление за издаване заповед за изпълнение на „Агенция за събиране на вземанията“ ЕАД срещу М. Н. Г., с постоянен и настоящ адрес: гр.Т., ул. „С.В.“, № 134, ЕГН ***** за сумите:**

- **774,00 (седемстотин седемдесет и четири лева)** лева, представляваща сума за допълнителни услуги по договор за допълнителни услуги за периода 04.03.2019г. (падеж на първата погасителна вноска) до 23.12.2019г. (падеж на последната погасителна вноска);
- **2128,50 (две хиляди сто двадесет и осем лева и петдесет стотинки)** лева, застрахователна премия по договор за допълнителни услуги за периода от 04.03.2019г. (падеж на първата погасителна вноска) до 23.12.2019г. (падеж на последната погасителна вноска);
- **252,35 (двеста петдесет и два лева и тридесет и пет стотинки)** лева, представляваща лихва за забава по договор за допълнителни услуги, считано от 05.03.2019г. до 26.07.2021г. (дата на подаване на заявлението),

поради противоречие със закона.

ПРЕПИС от определението да се изпрати на заявителя „АГЕНЦИЯ ЗА СЪБИРАНЕ НА ВЗЕМАНИЯТА“ ЕООД чрез системата за сигурно електронно връчване на ДАЕУ.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на касационно обжалване (т.8 от ТР 4/2013 на ОСГТК на ВКС).

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____